

miatt most el kell tekintenem. E témák címe is sokat mond az erdőrendezés új útjairól:

— A hozamszabályozás és a prognózis módszerei az elektronikus adatfeldolgozás hasznosításával.

— A fajajmegválasztás optimalizálása, a térbeli rend tervezése.

— Növedékmodellek és fatermési táblák.

— A faállományadatok tárolása, leírása, pontossága, választék optimalizálás.

Az ismertettek is igazolják, hogy hazai erdőrendezésünk fejlesztése helyes irányban halad. Új üzemterveink színvonala állandóan emelkedik. Mindezek mellett hasznos, ha a külföldi módszerek, eljárások ismeretében fokozzuk az előrehaladás ütemét. A termelés korszerűsítését, a többcélú erdőgazdálkodás komplex feladatát akkor tudják erdő- és fafeldolgozó gazdaságaink jól megoldani, ha az erdőrendezés tervező és ellenőrző munkáját az eddigiekhez viszonyítva tovább bővítjük. A feladat bonyolult, a legfontosabb előfeltétel, a jó szakember gárda rendelkezésre áll. Ez is biztosíték arra nézve, hogy a magyar erdőrendezés az európai élvonalban marad.

G. T. Rumjancev—N. I. Martinova: **Ajánlások a természetes és mesterséges erdőfelújítás gazdasági hatékonyságának meghatározásához** (Rekomendacii po opredeleniu ekonomiceszkoij effektivnosztyi iszkussztvennogo i esztesztvennogo leszovozbnovenie, Leningrad, 1972.)

A szovjet szerzők az erdőfelújítások különféle módszereinek gazdasági hatékonysága meghatározására kidolgozott metodikájukat ismertetik. A metodika összhangban van a Szovjetunióban a többi népgazdasági ágra kidolgozott eljárásokkal. Az erdőfelújítási variánsok közül a gazdasági szempontból legelőnyösebb eljárás kiválasztására a következő képletet ajánlják:

$$E_f = \frac{\overset{A_0}{A_0} + \overset{A_{dp}}{A_{dp}} \cdot e + \overset{A_m}{A_m} \cdot e - (K_{fh} + K_f + K_{ft} \cdot e + K_{dp} \cdot e + K_{fh} \cdot e)}{K_{fh} + K_f + K_{ft} \cdot e + K_{dp} \cdot e + K_{fh} \cdot e}$$

A képletben szereplő jelölések tartalma:

E_f — az erdőfelújítás gazdasági hatékonyságának relatív mutatója;

A_0 — a jelenlegi faállomány véghasználati produktumának értékesítési árbevétele;

A_{dp} — a jövőbeni faállomány fatermesztési periódus alatt ápolóvágásokból kikerülő faanyagának értéke;

A_m — jövőbeni modell-állomány véghasználati produktumának értékesítési árbevétele;

K_{fh} — a jelenlegi faállomány fahasználati költségei, beleértve a tőarat is;

K_f — a jövőbeni modell-állomány felújításának költsége;

K_{ft} — a jövőbeni modell-állomány termesztési költsége;

K_{dp} — az ápolóvágások költségei;

K_{fh}^m — a jövőbeni modell-állomány fahasználati költsége tőár nélkül;

e — az időtényező figyelembevétele céljából alkalmazott együttható (a diszkonttényező = 3%).

Tekintettel arra, hogy a fatermesztés periódusa folyamán a hozamok és ráfordítások különféle időpontban keletkeznek, szükségesnek tartják a diszkonttényező alkalmazását. Az erdőgazdálkodás sajátosságai miatt a népgazdasági átlagnál alacsonyabb, 3%-os kamatláb alkalmazását javasolják.

A szerzők két példán, konkrét számadatokkal mutatják be módszerüket. A számítások lehetővé teszik, hogy a lehetséges erdőfelújítási módszerek közül mai ismereteink alapján a gazdaságilag leghatékonyabb eljárást kiválasszuk és ennek megvalósítására törekedjünk. Rumjancev és Martinova tanulmánya felhívja figyelmünket az ágazati gazdaságtanunk egyik fontos, hazánkban eddig kevésbé vizsgált területére.

Dr. Illyés Benjamin

Dr. HILLER ISTVÁN: Az Erdészeti és Faipari Egyetem könyvtárának története (Sopron, 1975.)

A könyv címe szerényen a könyvtár történetét ígéri, valójában jóval többet nyújt ennél: bepillantást enged az oktatás menetébe, a tananyag megválasztásába, a tanári kar munkájába.

Az első fejezet a könyvtár történetét 1735—1808-ig tárgyalja. Habár a XVIII. század első felében még a gyakorlati oktatás volt a döntő, a selmeci bányaiskolában már jegyzetek és könyvek is rendelkezésre álltak. Első nagyobb tudatos könyvbeszerzés, amely egyben a könyvtár alapját is megvetette az, amikor a bányaméresi hivatal 1835 után CARL JACOB FURMANTól nagyobb mennyiségű könyvet vásárolt. Ebből tíznek a címe ismeretes, a meglévő példányok pedig az Erdészeti és Faipari Egyetem műemlék anyagában találhatók. A könyvanyag a XVIII. század folyamán jelentősen gyarapodik, de akkor indul igazán fejlődésnek, amikor 1763-ban bevezetik az elméleti oktatást, majd a bányaiskola megszűnte után, 1777-ben a könyvtár az újonnan alapított Bányászati Akadémiára száll. Az akadémia tudós professzorai jelentős könyvbeszerzésekkel gazdagították a könyvtár állományát. A könyvtár első vezetője KARL THIERENBERG, a matematika tanára, könyvállománya 1808-ban 3800 kötet volt.

A második fejezetben az 1808—1919-ig terjedő időszak eseményeiről számol be a szerző. Az Erdészeti Tanintézet felállításával új szakasz kezdődik a könyvtár történetében. A könyvanyag beszerzése nagyobb lendületet vesz, úgyhogy a könyvtáros ekkor már tiszteletdíjat is kap. 1846-ban jön létre a Bányászati Akadémia és az Erdészeti Tanintézet összevonásával a Bányászati és Erdészeti Akadémia — majd később Főiskola. Az erdészeti tanár segédjének a feladata lett ettől kezdve a könyvtár kezelése. SCHWARZ IGNÁC olyan előszeretettel gondozta a könyvtárat, hogy amikor 1847-ben rendes tanárrá nevezték ki, díjazás nélkül tovább is vállalta a könyvtár kezelését. 1859-ben WAGNER KÁROLYT nevezték ki a könyvtár vezetőjévé.

Ebben az időben a könyvanyagot már szakonként is rendezték, ezt egy 1862-ből és egy 1869-ből származó leltárnapló bizonyítja. 1882-től PAULER JÁNOS vette át a könyvtár vezetését. A könyvállomány 1896-ban már mintegy 20 000 kötet, e mellett rendszeresen szereznek be szakkönyveket és folyóiratokat. A századforduló után a könyvtár fejlődése újabb lendületet vesz, most már segédkönyvtárost is alkalmaznak VETŐ JÁNOS személyében és sor kerül a könyvtári munka rendszeressé tételére. A könyvtár állománya a háború első éveiben közel 40 000 mű.

A harmadik fejezet az 1919—1933 közötti évekkel foglalkozik. A könyvtár fejlődését az első világháború és az azt követő évek megtörték. A könyvanyag nagy része megsemmisült, elkallódott, a megmaradt töredéket a pannonhalmi Bencés Rend könyvtárában tárolták. Sopronban 1922-ben történtek meg az első lépések a könyvtár felállítására. 1923-ban megnyílik egy kis olvasóterem, csekély példányú kézikönyvtárral. Ettől kezdve a könyvtár állománya lassan gyarapodik. Szép tervek vannak, de anyagiak hiányában alig valósul meg belőlük valami. FEHÉR DÁNIEL professzor megpróbált segíteni a helyzeten, de ezzel a könyvtár adóssága annyira megnövekedett, hogy vizsgálatot indítottak. Egymásután mennek a jelentések a könyvtár tarthatatlan helyzetéről, de eredmény alig mutatható fel.

1933 után újabb fordulat állott be a könyvtár történetében. Létrejön a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, amelynek keretén belül a főiskola mint Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar szerepel. Egyidejűleg átszervezik a könyvtárat is, központi, kari és tanszéki könyvtárak jönnek létre. 1942-ben a könyvállomány eléri a 60 000 kötetet, a könyvtár elhelyezési gondjai azonban egyre aggasztóbbak. A felszabaduláskor TURIK szovjet őrnagy segítségének köszönhető, hogy a könyvtár állománya sértetlen maradt, de személyzet hiányában továbbfejlesztésére, rendezésére évekig nem került sor.

1952-ben válik a könyvtár önállóvá, ekkor indul rendszeres, szisztematikus fejlesztése. Másfél évtizede folyik a könyvtárban dokumentációs tevékenység. A könyvtár ma már rendszeresen közlést tesz az új szerzemények jegyzékét és önálló kiadványokat is publikál.

A részletes történelmi ismertetés mellett rendkívül gazdag dokumentum anyag és melléklet teszi értékesé HILLER könyvét.

Dr. Kispéter Andrásné